

Підтримка молодих галузей виробництва. Інтеграційне об'єднання дуже часто розглядається як спосіб підтримати місце за рахунок виходу на більш широкий регіональний ринок.

Створення сприятливого зовнішньополітичного середовища. Важливою метою більшості інтеграційних угруповань є зміцнення взаєморозуміння і співробітництва країн, що беруть участь у політичній, соціальній, військовій, культурній та інших позаекономічних областях; забезпеченні економічної і політичної консолідації та міжнародної воєнної безпеки.

Можливість регулювання соціально-економічних процесів на регіональному рівні. Мета такого регулювання – усунення національних перепон на шляху взаємних обмінів і взаємодії національних економік, забезпечення сприятливих умов господарюючим суб'єктам, розкріпачення конкуренції.

Таким чином, забезпечення конкурентоспроможності української економіки потребує насамперед активізації економічної діяльності. Тільки на цьому шляху Україна зможе на гідних засадах інтегруватися у світове співтовариство, забезпечити необхідний рівень економічної безпеки та добробуту населення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Головне управління державної служби України [Електронний ресурс]/ Офіційний сайт Головного управління державної служби України – Режим доступу: <http://www.guds.gov.ua/control/uk/index>
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]/ Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України – Режим доступу: http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=151372&cat_id=98907
3. Курс європейської інтеграції обрали самі українці [Текст]/Політика і час. - 2007. - № 7. - С. 6-7
4. Друзенко Г. Європейська інтеграція України: оцінка в загальноєвропейському контексті [Текст]/ Г. Друзенко //Парламент. - 2005. - № 8. - С. 2-115.

УДК: 658.012. 8

О.Г. Кондрашевська

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЙОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті досліджено сутність ресурсного потенціалу та сталого розвитку підприємства, визначено роль і місце ресурсного забезпечення у підтриманні стійкого функціонування підприємства, обґрунтовано необхідність взаємозв'язку елементів економічної стійкості та ресурсного потенціалу для забезпечення сталого розвитку підприємства у сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: ресурси, ресурсне забезпечення, ресурсний потенціал, стійке функціонування, економічна стійкість, сталий розвиток.

В статье исследовано сущность ресурсного потенциала и устойчивого развития предприятия, определены роль и место ресурсного обеспечения в поддержании устойчивого функционирования предприятия, обоснована необходимость взаимосвязи элементов экономической устойчивости и ресурсного

потенциала для обеспечения устойчивого развития предприятия в современных условиях хозяйствования.

Ключевые слова. Ресурсы, ресурсное обеспечение, ресурсный потенциал, устойчивое функционирование, экономическая устойчивость, устойчивое развитие.

In article it is investigated essence of resource potential and an enterprise sustainable development, a role and place of the resource providing are certain in maintenance of the steady functioning of enterprise, necessity of interrelation of elements of economic stability and resource potential for maintenance of a sustainable development of the enterprise in modern conditions of managing is proved.

Key words. Resources, resource maintenance, the resource potential, steady functioning, economic stability, sustainable development.

Постановка проблеми. Сучасні умови господарювання, що характеризуються швидкими темпами змін у зовнішньому середовищі, певними обмеженнями щодо формування та використання окремих видів ресурсів, обумовлюють необхідність дослідження стійкого функціонування підприємства через призму взаємовпливу і взаємодії складових економічної стійкості, з точки зору ресурсного підходу, оскільки важливою передумовою для забезпечення стійкого функціонування сучасних підприємств є підвищення ефективності управління матеріальними, трудовими, фінансовими, інформаційними ресурсами, управління його окремими бізнес-процесами, що дозволить не тільки підвищити фінансові результати його діяльності, а й реалізувати ресурсні можливості підприємства та забезпечити стабільність ресурсного забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням ресурсного забезпечення та розвитку ресурсного потенціалу як необхідної умови ефективного функціонування підприємства присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних економістів, як Л. Абалкін, О. Арефєва, Д. Бауерсокс, В. Васильченко, А. Кальченко, Б. Карлоф, Т. Клебанова, О. Кожина, Н. Краснокутська, Є. Крикавський, В. Мартиненко, С. Седерберг, О. Тридід, З. Шершньова та ін. Проте, у більшості теоретичних положень недостатня увага приділена визначенню ролі ресурсного потенціалу у забезпеченні стійкого функціонування підприємства як важливої передумови досягнення сталого розвитку.

Мета дослідження полягає у визначенні сутності та ролі ресурсного потенціалу у забезпеченні стійкого функціонування підприємства, розкритті змісту поняття сталий розвиток, обґрунтуванні взаємозв'язку елементів економічної стійкості та ресурсного потенціалу для створення умов для сталого розвитку підприємства.

Виклад основного матеріалу. Необхідною умовою щодо ефективного задоволення існуючих суспільних потреб у товарах і послугах виступає, насамперед, забезпечення пропорційності, еквівалентності та координованості між основними складовими цього процесу, а саме – між структурою та обсягами споживання ресурсів, рівнем розвитку техніко-

технологічної бази виробництва та сукупністю параметрів продукції, наявними суспільними вимогами і потребами [7, с.15].

Для створення стійкої конкурентної переваги ресурси підприємства повинні відповідати таким вимогам, як якість і стійкість до зовнішніх загроз. Якість ресурсу визначається як здатність окремого ресурсу підприємства або їх сукупності відповідати умовам внутрішнього середовища підприємства з метою найбільш ефективного його використання. Стійкість до зовнішніх загроз розглядається як здатність окремого ресурсу підприємства або їх сукупності запобігати погрозам, які виникають у зовнішньому середовищі [12].

Пришвидшені темпи змін у внутрішньому і зовнішньому середовищі обумовлюють необхідність комплексного вирішення питань підтримки стійкого функціонування вітчизняних підприємств, для забезпечення стабільних техніко-економічних, фінансових показників шляхом ефективного управління ресурсами підприємства для формування стійких конкурентних переваг підприємства та досягнення такого стану ресурсів, що відповідали б сучасним умовам господарювання та задовольняли б не тільки власні потреби розвитку підприємства, а й забезпечували його сталий розвиток.

Ресурси характеризують природні, матеріально-технічні та соціально-демографічні умови відтворювального процесу у виробництві. Взаємодія цих чинників і найскладніші процеси різної природи формують певні ефекти, тобто створюють масу споживчих вартостей, кількість та якість яких має відповідати суспільним потребам, забезпечувати конкурентоспроможність виробництва, зниження витрат виробництва, ефективне використання ресурсного потенціалу [11].

Важливою передумовою забезпечення стійкого функціонування підприємства є реалізація внутрішніх можливостей ефективного використання всіх наявних в їх розпорядженні ресурсів, оскільки ресурси є основною складовою потенціалу розвитку організації [5], що дозволить забезпечити не тільки стабільну прибутковість і нормальні умови для ефективної діяльності, а й створити передумови для сталого розвитку в тривалій перспективі з урахуванням найважливіших зовнішніх і внутрішніх факторів, що обумовлює необхідність дослідження поняття ресурсного потенціалу у поєднанні з розвитковими процесами, що дозволяють забезпечити відповідність внутрішньоорганізаційних кількісних та якісних змін існуючим тенденціям у зовнішньому середовищі, створенні передумов не лише для продовження існування, одержання прибутку й підтримки зростання, а й для нарощування потенціалу підприємства в цілому.

Сутність ресурсного потенціалу представляє складну, динамічну й ієрархічну систему взаємодії елементів, оптимальність об'єднання яких визначає ефективність процесів функціонування й розвитку підприємства. У свою чергу, управління ресурсним потенціалом є процесом прийняття й здійснення управлінських рішень, спрямованих на раціональне його

використання, оптимізацію й нарощування. Воно виступає елементом системи ресурсного забезпечення стратегії розвитку підприємства [8, с. 112].

Ресурсний потенціал – це узагальнююча характеристика усіх видів наявних виробничих ресурсів підприємства, що можуть бути використані для досягнення його стратегічних (стратегічний потенціал) і поточних (виробничий потенціал) цілей. Ресурсний потенціал підприємства складається з таких елементів: чітко визначені цілі використання ресурсів; наявні ресурси підприємства, які можуть бути використані для досягнення його цілей (стратегічних та поточних); виробничі можливості підприємства, структурні та кількісні характеристики ресурсів, які необхідні для повного використання цих можливостей [6, с. 349].

Слід зазначити, що підприємства різних галузей народного господарства мають власну специфічну структуру ресурсного потенціалу, що визначається галузевими особливостями діяльності, тривалістю виробничого циклу, дефіцитом певних видів ресурсів, темпами росту частки ринку й обсягами виробництва продукції, що вимагає вибору оптимальної структури ресурсного забезпечення в умовах динамічних змін у зовнішньому середовищі.

Таким чином, ресурсний потенціал є тим визначальним та узагальнюючим елементом спроможності підприємства використовувати усі необхідні види ресурсів у достатньому обсязі для досягнення його стійкого функціонування, шляхом зниження витрат на ресурсне забезпечення різних напрямів діяльності підприємства, при цьому скоротивши економічно недоцільні напрями, що потребують використання додаткових ресурсів; формування власних ресурсів у достатньому обсязі, що дозволить забезпечити сталий розвиток підприємства; забезпечення ефективного використання власних і позичених ресурсів, досягнення оптимального рівня інтенсивності використання окремих видів ресурсів, що дозволить, у комплексі, більш повно реалізувати потенціал розвитку підприємства.

Передумови забезпечення сталого розвитку підприємства обумовлені, насамперед, здатністю створювати споживчу цінність товару чи послуги, що пов'язано із використанням певних видів ресурсів у достатній кількості, у визначенні обсягу ресурсів, потрібних для кожного із напрямів діяльності підприємства та раціональному структурному співвідношенні ресурсів, - з іншого.

Ресурсне забезпечення стійкого функціонування підприємства на збалансованій основі з складовими економічної стійкості з урахуванням виявлення і аналізу існуючих тенденцій розвитку відповідної галузі народного господарства напряму впливає на створення умов для сталого розвитку підприємства.

Необхідною умовою розвитку вітчизняних підприємств є вибір оптимальної структури ресурсного забезпечення для ефективної роботи в умовах динамічних змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі. Можна

виділити наступні напрямки поліпшення діяльності підприємства на основі вдосконалення управління його ресурсним потенціалом:

- зменшення витрат на ресурсне забезпечення діяльності підприємства шляхом їх раціонального використання; уникнення непотрібних (економічно недоцільних) напрямків діяльності, що вимагають залучення додаткових ресурсів;
- створення конкурентних переваг на основі пошуку та вибору такої структури ресурсного забезпечення, що найбільш повно дозволить використовувати внутрішній потенціал розвитку організації;
- інтенсивне використання ресурсів, що базується на впровадженні передових досягнень науково-технічного прогресу у виробництво;
- застосуванні нових технологій; підвищенні рівня освіти і кваліфікації працівників;
- поліпшенні форм і методів організації виробництва, економії витрат людських, фінансових і природних ресурсів тощо [10].

Слід зазначити, що ресурсне забезпечення стійкого функціонування підприємства в сучасних мінливих умовах зовнішнього і внутрішнього середовища повинно підпорядковуватись і бути спрямованим на сталий розвиток підприємства (табл. 1), що обумовлює необхідність застосування комплексного підходу до організації управління діяльністю підприємства, який передбачає необхідність нарощування та розвиток ресурсного потенціалу, що вимагає від підприємства формування відповідної структури ресурсного забезпечення, застосування системи економії матеріально-технічних ресурсів для забезпечення сталості процесів розвитку й функціонування підприємств.

Огляд економічної літератури показав, що більшість вчених дотримуються підходу, при якому сталий розвиток поділяється на три складові [2]:

1. Сталий соціальний розвиток, при якому використання ресурсів повинно бути спрямоване на забезпечення рівноправності людей і соціальної справедливості.

2. Сталий економічний розвиток - підтримка створеного людиною капіталу (матеріального), людського капіталу (у тому числі інформаційного і культурного) і природного капіталу [3, с. 106].

3. Сталий екологічний розвиток - розвиток, при якому благополуччя людей забезпечується збереженням джерел сировини і захисту навколишнього середовища від забруднень.

Таблиця 1.- Сутність сталого розвитку підприємства

Автор	Визначення
Богатирьов І.О. [1]	Сталий розвиток підприємства розглядається як сукупність змін, обумовлених різними факторами, що приводять до переходу підприємства від одного відносно сталого стану до іншого.
Данилов-Данильян В. І., Лосев К. С. [3]	Сталий економічний розвиток - підтримка створеного людиною капіталу (матеріального), людського капіталу (у тому числі інформаційного і культурного) і природного капіталу. При цьому необхідний відхід від екстерналізації витрат на охорону навколишнього середовища (як наві'язаних ззовні), їх інтерналізація, тобто формування витрат, внутрішньо властивих економічній системі.
Дерев'яно М.М., Ефанова Т. [4, с. 104]	Спрямований рух з урахуванням обмежень, що накладає зовнішнє оточення і потенціал підприємства. Ці обмеження визначають гармонійний симбіоз розвитку підприємства і навколишнього середовища, тому критерієм такого розвитку мають бути показники локальних потенціалів підприємства, значення яких надалі мають бути вищими, аніж сьогодні.
Дослідження компанії McKinsey [17]	Один із головних пріоритетів, що може бути ефективною складовою бізнес-діяльності, оскільки сталість допомагає зміцнити соціальну відповідальність компанії, заощадити кошти та забезпечити збалансоване майбутнє для наступних поколінь.
Цопа Н.В. [13] Некрасова Е.В. [9]	Сталий розвиток промислового підприємства пов'язують з розробкою таких управлінських рішень, які здатні сформувані фундамент для довготривалого функціонування підприємства.
Черних А.В. [14].	Сталий розвиток підприємства обумовлений впливом факторів внутрішнього і зовнішнього середовища та таких, що характеризується збільшенням його потенціалу, попиту на продукцію, масштаби діяльності, можливістю забезпечити безперервний процес виробництва та зберігати платоспроможність протягом тривалого періоду часу процес змін, які трапляються у функціонуванні підприємства.
Шведчиков О.А. [15]	Сукупність змін в економічній, екологічній, соціальній і інших підсистемах підприємства, обумовлених впливом різних факторів, що приводять до переходу підприємства від одного відносно сталого стану до іншого.
Ram Nidumolu, С. К. Prahalad, М. R. Rangaswami [16]	беззаперечний двигун організаційних та технологічних інновацій, які в кінцевому результаті компенсують всі витрачені кошти на їх розробку та впровадження

Висновки Таким чином, забезпечення стійкого функціонування підприємства в сучасних умовах господарювання вимагає реалізації взаємозв'язків між елементами економічної стійкості та ресурсного потенціалу підприємства, що знаходяться у межах соціально-економічного простору, в яких відбувається їх розвиток, що дозволить підвищити віддачу від використання ресурсів, застосовувати оптимізаційні підходи у процесі формування цін, забезпечити економічний взаємозв'язок, збалансованість соціально-економічних інтересів контрагентів та вирішити проблеми, пов'язані з досягненням сталого розвитку підприємств з урахуванням не тільки можливого економічного ефекту, а й соціально-екологічних наслідків діяльності підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богатирьов І.О. Управління розвитком підприємства (за матеріалами малих підприємств меблевої промисловості України): Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.01 / Європейський ун-т фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу. – К., 2004. – 22 с.
2. Горшков В. Г., Макарьєва А. М. Биотическая регуляция окружающей среды: обоснование необходимости сбережения и восстановления природной биоты на территориях материковых масштабов// Тр. Междунар. семинара "Биотическая регуляция окружающей среды". - Гатчина, 1998. – С. 82-91.
3. Данилов-Данильян В. І. , Лосев К. С. Экологический вызов и устойчивое развитие. - М: Прогресс - Традиция, 2000. - 416 с.
4. Дерев'яно М.М., Ефанова Т. Роль економічної діагностики за умов сталого розвитку // Матеріали III наук.- практ. конф. «Проблеми формування нової економіки XXI століття». 23-24 грудня 2010р. – Т.1.- Національні стратегії розвитку в умовах глобалізації. – Дніпропетровськ. – 2010. – С. 104-106.
5. Карлоф Б. Седерберг С. Вызов лидеров: Пер.со швед. – М.: Дело, 1996. – 352 с.
6. Кожина О.М. Стратегічне планування ресурсного забезпечення господарської діяльності підприємства // Научно-технический сборник. 2008. - № 65. - С. 343-350
7. Кудіна О.М. Формування ресурсної стратегії підприємства: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.04 / О.М. Кудіна.: Харківський національний економічний ун-т. – Х., 2007. – 20с.
8. Науменко М.О., Веремейчик І.Є. Ресурсне й логістичне обґрунтування стратегічного розвитку підприємства //Вісник економіки транспорту і промисловості - 2009. - № 26. - С. 110-114
9. Некрасова Е.В. Эффективность развития предприятия в управлении уровнем его конкурентоспособности / Е.В. Некрасова // Стратегическое планирование на предприятии: сб. докл. Межд. науч.-практ. конф. Т. 2. – Ижевск: Изд-во ИжГТУ, 2002. – С. 235–238.
10. Полянська А. С. Ресурсне забезпечення розвитку організацій в сучасних умовах господарювання / А.С.Полянська// <http://www.pdaa.com.ua/np/pdf/81.pdf>.
11. Ульянченко О.В., Тітова В.С. Стратегія стійкого розвитку аграрного сектору економіки на основі підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом // Економіка та управління АПК: Зб. наук. праць. – Біла Церква, 2009.– Вип. 1 (66).– С. 119-125.
12. Харитоновна О.С. Економічна стійкість підприємства як основа забезпечення його конкурентоспроможності: Дис... канд. наук: 08.00.04 /

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України, Луганськ. - 2008. – 21 с.

13. Цопа Н.В. Теоретические аспекты развития промышленных предприятий / Н.В. Цопа // Европейський вектор економічного розвитку. – 2009. – № 2(7). – С. 177-185.

14. Черных А.В. Механизм устойчивого развития предприятия в период активной инвестиционной деятельности: Автореф. дис. канд. экон. наук: 08.00.05. — Белгород: Белгородский государственный технический университет, 2006. — 20с.

15. Шведчиков О.А. Принципи розвитку промислового підприємства в умовах швидких змін / Часопис економічних реформ: науково-виробничий журнал. – 2011. - №1. - С.102-108.

16. Ram Nidumolu, C. K. Prahalad and M. R. Ranganwami. Why sustainability is now the key driver of innovation, Harvard Business Review, - September 2009. - <http://hbr.harvardbusiness.org>.

17. How companies manage sustainability: McKinsey Global Survey results, March 2010. <http://mckinseyquarterly.com>.

УДК 338.47

Олійник Г.Ю.

КРИТЕРІЙ І ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ЕСТРУКТУРИЗАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Розглянуто проблеми управління реструктуризацією підприємств залізничного транспорту, запропоновані критерії і принципи управління процесами радикальних перетворень.

Ключові слова: реструктуризація, принципи, критерії, управління, процеси.

Рассмотрено проблемы управления реструктуризацией предприятий железнодорожного транспорта, предложены критерии и принципы управления процессами радикальных преобразований.

Ключевые слова: реструктуризация, принципы, критерии, процессы.

Considered the problems of restructuring of rail transport, the proposed criteria and principles of management of radical transformations.

Key words: restructuring, principles, criteria and processes.

Постановка проблеми. У теперешній час парк техніки залізничного транспорту та об'єктів нерухомості, має тенденцію до старіння. За прогнозами фахівців, у найближчі роки прогнозується масове списання рухомого і нерухомого майна, тому що воно має дуже великий знос і не відповідає стандартам ISO. Економічні перетворення на залізничному транспорті передбачені концепцією Державної програми реформування залізничного транспорту [1]. Тому сьогодні гостро стоїть проблема розробки критеріїв і принципів управління реструктуризацією підприємств залізничного транспорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичними питаннями ефективного функціонування та розвитку транспорту займалися такі вчені – В.І. Щелкунов [2], Ю.Ф. Кулаєв [3], О.В. Коба. Слід відзначити проведені